

Bülent Hünlerli**TARAS ŞEVÇENKO ÜNİVERSİTESİ****UKRAYNA GAGAUZLARI ODESSA SAHA ÇALIŞMASI RAPORU**

(15-20 EKİM 2015)

THE GAGAUZ IN UKRAINE FIELD RESEARCH REPORT

(15-20 OCTOBER 2015)

GAGAUZLAR VE GAGAUZCA

Büyük Türk ailesinin batıdaki bir kolu olan Gagauzlar, günümüzde farklı ülkelerde yaşamaktadırlar. Bunlar içinde Moldova'daki "Gagauz Eri" bölgesi başta olmak üzere; Yunanistan, Bulgaristan, Romanya, Ukrayna; -küçük bir kısım- Kafkasya, Kazakistan, Özbekistan, Kırgızistan ve Brezilya'da bulunmaktadır. Gagauzların kökü ve Gagauz adının nereden çıktığı ile oldukça çok ve farklı görüş (20'den fazla) bulunmaktadır. Görüşler dört ana başlıkta toplanmaktadır. Bunlar içinde Gagauzların Grek veya Bulgar olarak kabul edilmesini gerek gören görüşler de vardır. Fakat tarihî ve dilbilimsel verileri ışığında denilebilir ki Gagauzlar, içinde pek çok Türk soylu boyun dahil olduğu (başta Uzlar, Peçenek, Kuman, Tatar) Oğuz temelli bir Türk topluluğudur. Gagauz halk adının tartışmalı bir konu olduğu¹ uzun zamandır bilinmektedir. Son dönemde Hakan Aydemir tarafından yapılan bir çalışmada ise Gagauz halk adının Gagauzca *Gaga* "gerçek, doğru vb" anlamında bir sözcük ile "Uz" boy adının birleşmesinden oluştuğu belirtilmiştir. Yazara göre; böyle bir ayırım, eskiden Bulgarlaşmış ve Bulgarlaşmamış Gagauz arasındaki ayrımı ortaya koymak için yapılmıştır².

Türk lehçelerini sınıflandırmada kullanılan ölçütlere göre; Gagauzca coğrafya olarak Batı Türkçesi içinde, kavim adı olarak Oğuz Türkçesi içinde yer alır. 1957 yılından itibaren yazı dili olarak da kullanılan Gagauzca, Türkiye Türkçesine oldukça yakındır. Türkiye Türkçesi'nin Rumeli ağzıyla oldukça yakın özellikler göstermektedir. Rumeli yaşayan Gagauzların ağız özellikleri ile Gagauzcanın oldukça

1 Ayrıntılı bilgi için bk. Mustafa Argunşah-Hülya Argunşah (2007), *Gagauz Yazıları*, Türk Ocakları Kayseri Şubesi Yayınları, Kayseri.

2 Hakan Aydemir (2005), "Gagauzcada Kıpçakça Etkisi Üzerine", *Studia Turcologica Cracoviensia* 10, Krakow.

örtüştüğü görülmektedir. Bu bağlamda, Gacallarla Gagauzlar arasında organik bir bağın olduğu bilim adamlarınca da düşünülmektedir. Gagauzca, içinde pek çok arkaik ögeyi barındıran bir Türk dilidir. Fakat uzun zaman Slav dillerinin etkisi altında kaldığından cümle yapısı itibarıyla oldukça farklılaşmıştır.

Gagauzca, bugün Moldova sınırları içindeki “Gagauz Eri” bölgesinde öğretilmektedir. Yine Gagauzca pek çok eser basılmış ve basılmaya da devam edilmektedir. Bu bölgede Rusça ve Romencenin yanında Gagauzca resmi dil statüsündedir.

UKRAYNA GAGAUZLARI

Tarihçe

Ukrayna Gagauzları, tarihî Besarabya bölgesinin devamı niteliğinde olan ve günümüzde Ukrayna devlet sınırları içinde bulunan yerde yaşamaktadırlar. Etnik olarak çok parçalı bir yapı sergileyen bölgede; Gagauzlar dışında Bulgarlar, Arnavutlar, Moldovanlar, Ruslar, Ukrainler ve az miktarda da diğer gruplar (Alman, Çingene vd.) bulunmaktadır. Buradaki Gagauzlar tarihî belgelerin büyük kısmında, Bulgar etnisitesi altında gösterilmiştir. Bilindiği üzere daha önce yaşadıkları yer olan Dobruca bölgesinde de Bulgarlaşan Gagauzların sayısı oldukça çoktur. 19. yüzyılın başlarından itibaren Dobruca’daki Gagauzların kitleler halinde bugünkü Besarabya bölgesine geldikleri görülmektedir. Ruslar daha önce burada yaşayan Nogay Tatarlarının kendine sürekli problem çıkarmasından ötürü onları başka coğrafyalara sürmüştür. Boşalan yerlere de Gagauz ve Tuna ötesinden gelen diğer etnik grupları yerleştirmiştir. Bu bölgelere Gagauzları çekmek ve göçün çekici hâle gelebilmesi için çeşitli fırsatların ve hakların verileceği belirtilmiştir. Yine Rusların ustalıklı vurguladığı bir faktör de din olmuştur. Buradan Müslüman Nogay Tatarlarını çıkarıp yerine Ortodoks inancına sahip grupları getirerek Osmanlı İmparatorluğu ile doğal bir set oluşturmayı amaçlamıştır. Kaldı ki Gagauzlara dinî inancını burada daha iyi yaşayabilecekleri, dinsel bir baskının olmayacağı gibi vaatler verilmiştir.

Nogay Tatarlarından Kalma Eşyalar Avdarma Köyü Müzesi (Foto: Bülent Hünnerli)

Ukrayna Gagauzlarının Toplu olarak Yaşadıkları Yerler³

³ Ukrayna Gagauzlarının ana gövdesini oluşturan yerleşim birimleridir.

Ukrayna Odessa Vilayeti Bolgrad İlçesi'ne Bağlı Gagauz Köyleri

Karlıçukur/Kanlıçukur (Dimitrovka) Köyü

Karakurt (Jovtnevoje) Köyü

Kubey (Çervonoarmeyskoye) Köyü

Kurçu/Kurçi (Vinogradovka) Köyü

Satılık – Hacı (Aleksandrovka) Köyü

Ukrayna Odessa Vilayeti Reni İlçesi'ne Bağlı Gagauz Köyleri

Bolboka (Kotlovina) Köyü

Ukrayna Odessa Vilayeti Kiliya İlçesi'ne Bağlı Gagauz Köyleri

Yeniköy (Novosyolovka) Köyü

Eski Troyan (Stariye Troyanı) Köyü

Bu yerleşim yerlerinden Kubey ve Karakurt hariç, diğer köylerin tamamına yakını Gagauzlar oluşturmaktadır. Kubey köyünde, Gagauzlar dışında Bulgarlar; yine Karakurt köyünde Gagauzlar dışında Arnavutlar ve Bulgarlar yaşamaktadırlar. Kubey ve Karakurt köylerindeki yaşayan topluluklar birbirlerinin dillerini öğrenmişlerdir. Örneğin; Karakurt köyünde yaşayan birisinin Gagauzca, Arnavutça, Bulgarca, Rusça ve Ukraince konuştuğunu görebilirsiniz. Bunlara -ileri yaşta- Romen yönetimini gören kişilerin bildiği Romenceyi de ekleyebiliriz. Mahalle mahalle konuşulan dil, orada yaşayan etnisiteye göre değişmektedir.

Bu yerleşim yerleri haricinde, Odessa ilinin çeşitli ilçelerine bağlı diğer köylerde yaşayan Gagauzlar da vardır. Ama sayıca diğer etnik gruplara göre azdır. Bunlar içinde Tabaki, Krasnoye, Tarutina, Bereznoye, Serpnoye, Podgornoye, Maloyaroslavets, Lujanka, Sadove, Veseliy Kut vb. köyleri bulunmaktadır. Yine Odessa ili ve ilçe merkezlerinde (Bolgrad, Reni, Kiliya, İzmayıl) yaşayan çok sayıda Gagauz nüfusu vardır.

About number and composition population of UKRAINE
by data All-Ukrainian population census 2001 data

The peculiarity of the national structure of the population of Ukraine is its multinational composition. According to All-Ukrainian population census data, the representatives of more than 130 nationalities and ethnic groups live on the territory of the country.

The data about the most numerous nationalities of Ukraine are mentioned below:

	Total (thousand persons)	as % to the result		2001 as % to 1989
		2001	1989	
Ukrainians	37541.7	77.8	72.7	100.3
Russians	8334.1	17.3	22.1	73.4
Belarusians	275.8	0.6	0.9	62.7
Moldavians	258.6	0.5	0.6	79.7
Crimean Tatars	248.2	0.5	0.0	in 5.3 times more
Bulgarians	204.6	0.4	0.5	87.5
Hungarians	156.6	0.3	0.4	96.0
Romanians	151.0	0.3	0.3	112.0
Poles	144.1	0.3	0.4	65.8
Jews	103.6	0.2	0.9	21.3
Armenians	99.9	0.2	0.1	in 1.8 times more
Greeks	91.5	0.2	0.2	92.9
Tatars	73.3	0.2	0.2	84.4
Gipsies	47.6	0.1	0.1	99.3
Azerbaijanians	45.2	0.1	0.0	122.2
Georgians	34.2	0.1	0.0	145.3
Germans	33.3	0.1	0.1	88.0
Gagausians	31.9	0.1	0.1	99.9
Other	177.1	0.4	0.4	83.9

The part of Ukrainians in the national structure of population of region is the largest, it accounts for 3.754.700 people, or 77.8% of the population. During the years that have passed since the census of the population '1989, the number of Ukrainians has increased by 0.3% and their part among other citizens of Ukraine has increased by 5.1 percentage points.

Russians are the second numerous nation of Ukraine. Since 1989 their number has decreased by 26.6% and at the date of the census it accounted for 8.334.100 people. The part of Russians in total population has decreased by 4.8 percentage points and accounted for 17.3%.

Data about the most numerous nationalities by the regions of Ukraine are shown in the table:

2001 Yılı İstatistiğine göre Ukrayna Gagauz Nüfusu

Kaynak: <http://2001.ukrcensus.gov.ua/eng/results/general/nationality/> (erişim: 10.01.2016)

Sorunlar

Gagauz sayısının yıldan yıla azaldığı görülmektedir. Bunu demografik verilerde de görmek mümkündür. Elbette bu durumun çeşitli boyutları vardır. Bunların başında ülkenin (Ukrayna) siyasî ve ekonomik problemleri gelmektedir. Bu nedenle Gagauzların çeşitli yerlere, özellikle büyük şehirlere (Odessa başta olmak üzere Kiev, Harkov vd.) gitmesine neden olmaktadır. Yine Gagauzlar; Rusya, Avrupa ülkeleri ve Türkiye'ye -oldukça çok sayıda Gagauz'un Türkiye'de çeşitli iş kollarında çalıştığı görülmektedir- iş ve aş aramaya gitmektedirler. Buna bağlı olarak da şehir hayatın getirdiği şartlar, Gagauzlar millî kimliği üzerinde oldukça yıkıcı bir etki yaratmaktadır. Yani şehirleşen Gagauzlarla birlikte Gagauz millî kimliği belli bir oranda örselenmiştir.

Daha çok üzerinde durulması gereken kanımca köylerdeki Gagauz kimliğinin silinmeye başlamasıdır. Buna dair bir örneği Kubey köyünden verebilirim. Aşağıda bilgi -şahsım tarafından- köyde yaşayan bir Gagauz bayandan alınmıştır:

Bayan, "Kubey bundan 30-40 öncesinde %70 kadar Gagauz, %30 Bulgar'dı. Şimdi durum oldukça değişti. Şimdi en fazla %40 kendini Gagauz olarak tanımlıyor" demiştir.

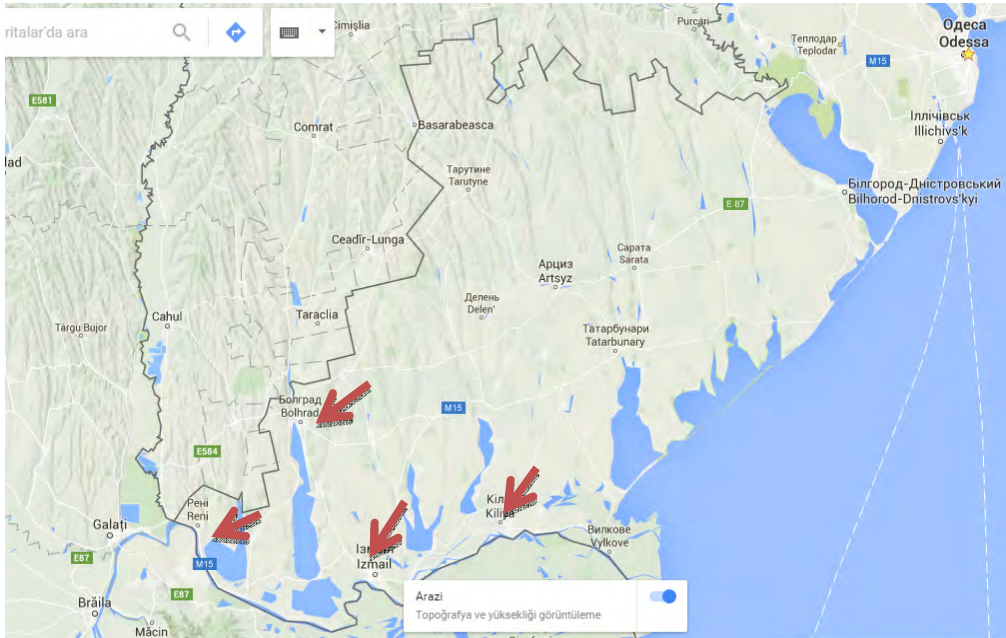
Bu durumun nedenini sorduğumda;

Konuştuğum kişi, özellikle dinsel ve nispeten kültürel yakınlık nedeniyle evlenmek için Gagauzlardan kız almaların çok olduğunu; fakat bunu aksine Bulgarların kızlarını Gagauzlara vermediğini ifade etmiştir.

Yine ana Gagauz, baba Bulgar -veya tam tersi evliliklere- diğer köylerde de oldukça sık rastlandığını; fakat her iki durumda da evlilik ve çocukların eğitimi gibi unsurların Bulgar millî kimliği çerçevesinde şekillendiğini dile getirmiştir.

Aynı yerleşim biriminde Gagauzca soyadları taşıyıp da kendini Bulgar kimliği ile örtüştüren önemli bir grup bulunmaktadır. Bununla ilgi şahit olduğum bir başka hususta oldukça dikkat çekici ve bence konuyu özetler niteliktedir. Kubey’de soyadının “Gagauz” olmasına rağmen kendini etnisite olarak Bulgar gören kişiler bulunmaktadır. Yine anne ve babasının Gagauz olarak tanımlayıp da kendini Bulgar olarak kabul edenler oldukça fazladır. Kanımca bunlar çeşitli boyutlarıyla ayrıca incelenmelidir.

Sonuç olarak özellikle birden fazla etnik unsurun yaşadığı köylerde, Gagauzların asimilasyon süreci hızlı bir şekilde ilerlemektedir. Gagauzlar, özellikle Bulgar kimliği içinde kaybolmaktadırlar ki tarihte pek çok Gagauz’un Bulgar etnik kimliği içinde eridiğini yukarıda belirtilmiştir. Hatta raporun giriş kısmında Gagauz halk adının Bulgarlaşmamış *Uz’lar* için kullanıldığı ifade etmiştik.

Ukrayna Gagauzlarının Yaşadığı Bölge- (Google-map)

Gagauzca Eğitim

Ukrayna Gagauzları, Moldova’da yaşayan kardeşleri gibi bir dönem Kiril temelli alfabeyi kullanmışlardır. Fakat Gagauz Yeri’nde yaşayan Gagauzlar, 1 Eylül 1996 tarihinden itibaren okullarda resmî olarak Latin alfabesine geçmişlerdir (Argunşah, 2007: 83). Buna karşın ise Ukrayna Gagauzları Latin alfabesine ancak 14.04.2008 tarihli ve №10015/3/1-08 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla ve 23.04.2008 tarihli Bakan yardımcısının imzasıyla geçmişlerdir. Bu karara uyularak Latin alfabesi, 2008-2009 eğitim öğretim yılından itibaren kullanılmaya başlandı. Latin alfabesine geçiş, “Ukrayna Bilimler Akademisi”nin onayı alınarak gerçekleştirilmiştir.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

01135, м. Київ, проспект Перемоги, 10 тел. (044) 486 2442, факс (044) 236 1049, ministry@mon.gov.ua

Від 22.04.08 № 1/11-1442
На № _____ від _____

Всеукраїнська громадська
організація "Союз гагаузів України"
Повітрофлотський проспект, 74, офіс 1
м. Київ
03151

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 14.04.08 № 10015/3/1-08 щодо переведення гагаузької мови на латинську графіку інформуємо.

Враховуючи більш повну відповідність латинської графіки фонетиці та граматиці гагаузької мови тюркського походження, що підтверджено науковцями (лист НАН України від 28.02.08 № 129/457-50), беручи до уваги пропозиції Державного комітету України у справах національностей та релігій, підтримуючи ініціативу Всеукраїнської громадської організації "Союз гагаузів України", Міністерство освіти і науки України не заперечує щодо переведення гагаузької мови на латинську графіку.

З цією метою міністерством ужито ряд заходів, зокрема:

- направлено листа до управління освіти і наукової діяльності Одеської державної адміністрації (лист від 22.04.08 № 1/11-1442) з рекомендаціями щодо впровадження вивчення гагаузької мови латинською графікою;

- науково-методичною комісією з мов національних меншин науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України схвалено до видання з грифом "Рекомендовано Міністерством освіти і науки України" рукопис павчально-методичного комплексу з гагаузької мови для I класу, виконаний латинською графікою (лист від 21.04.08 № 1/11-1437).

Міністерство освіти і науки України і надалі сприятиме забезпеченню прав національних меншин на вивчення рідної мови в межах повноважень передбачених законодавством.

Заступник Міністра

П.Б.Полянський

Харченко 486 11 05

Ukrayna Gagauzlarının Latin Alfabesine Geçiş Belgesi (Bülent Hünlerli Arşivi)

Eğitim kurumlarına gelince, bölgedeki ilkokulların genel fiziki şartlarının genelde kötü olmasına rağmen özverili hocalarla ve TİKA'nın yaptığı maddî yardımlarla bu sorunlar nispeten giderilmeye çalışılmaktadır. Görüldüğü kadarıyla Aleksandrovka (Satılık-Hacı) köyünün okul pencereleri değişmiş ve TİKA tarafından okula bilgisayarlar bağışlanmıştır. Yine (Kotlovina) Balboka köyünde Gagauzca sınıfının oluşturulmasına TİKA önemli katkı sağlamıştır.

Aleksandrovka (Satılık-Hacı) Köyü Okulu (Foto:Bülent Hünenli)

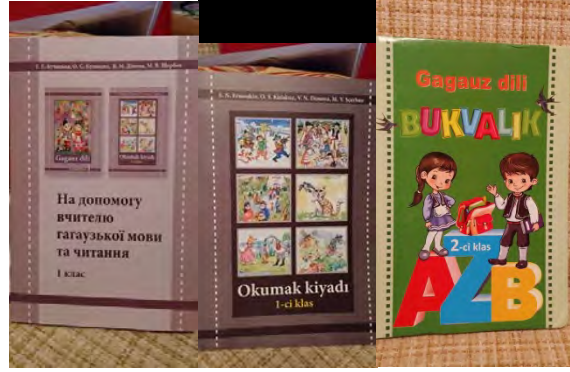
Kotlovina (Balboka) Köyü Okulu (Foto Bülent Hünenli)

Bununla birlikte tespit ettiğim Gagauzca eğitimi-öğretimi ile ilgili önemli birkaç probleme değinmek istiyorum:

1. Kubey, Balboka, Aleksandrovka, Kurçu, Eski Troyan, Dimitrovka köylerinde olmak üzere 6 köyde Gagauzca eğitim haftada üç saat olmak üzere devam etmektedir. Gagauzca eğitimi yürütmek için hazırlanmış ders kitapları bulunmaktadır. Tarafıma aktarılanlara göre; daha önceki ders kitapları,

Moldova'daki "Gagauz Eri"nde basılan kitapların fotokopileri şeklindeymiş. Fotokopilerden oluşan bu kitaplardan Moldovan kültürünün izlerini taşımakta ve fiziksel olarak problemler arz etmekteymiş.

Daha sonra yerli yeni kitapların basımı yapılmış. İçerik olarak özgün; fiziksel olarak da oldukça iyi kitaplar ortaya çıkmıştır. Aşağıdakiler Ukrayna'daki Gagauzlar tarafından Ukrayna'daki Gagauzca eğitimi için hazırlanmış kitaplardan seçmelerdir.

Ukrayna Gagauzlarının Ders Kitaplarından Seçmeler (Foto: Bülent Hünenli)

Bunların hazırlanması günümüze kadar çeşitli hayırseverlerin ve Ukrayna Gagauzlar Birliği'nin katkılarıyla olmuştur. 1. ve 2. sınıflar için ders kitapları bu sayede hazırlanmıştır. 3. ve 4. sınıfların ders kitaplarının basımında maddi sıkıntılar baş göstermektedir. Kitapların her sene basılması için sistematik bir yapının olmadığı; işin gönüllülük esaslı yardımlarla yürütüldüğü görülmektedir. Kitap arzının sistematik bir hüviyete kazandırılması gerekmektedir.

Kurçu köyünü ziyaretimizde Gagauz Merkezi'nin sorumlusu ve köyün Gagauzca öğretmeni olan *Olga S. Kulaksız* ile yaptığımız görüşmede; Ukrayna hükümetinin bu tür işler için ayırdığı bütçenin hemen hemen yok gibi olduğu belirtmiştir. Kendisi tarafından hazırlanmış olan Gagauzca kitapların basımında oldukça sıkıntı yaşandığını tarafıma iletmiştir. Küçük bütçelerle bu işler götürülmeye çalışılmaktadır.

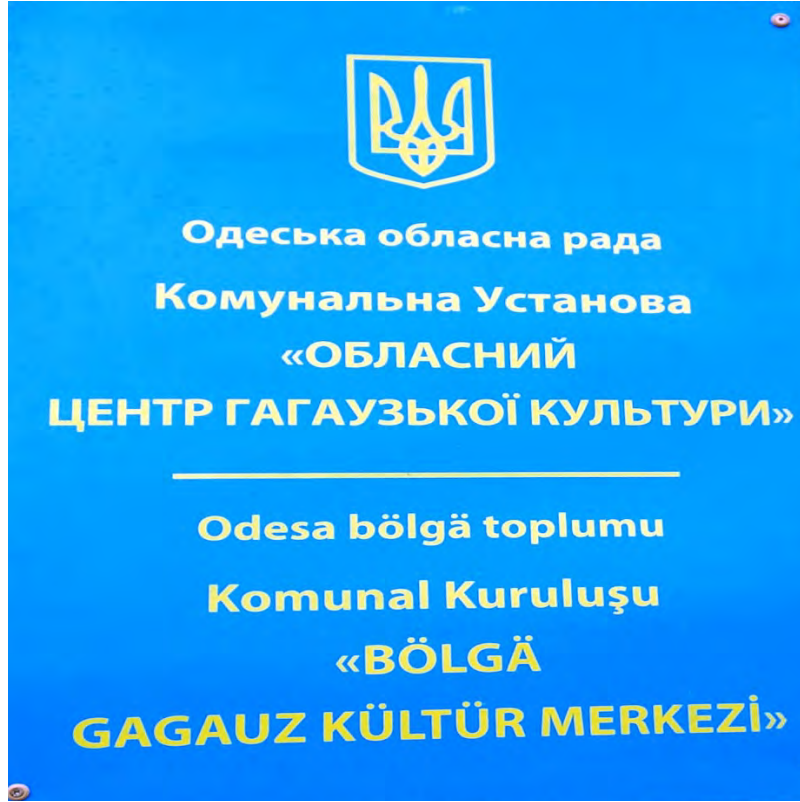

Foto: Bülent Hünerli

Foto: Bülent Hünerli

Ukraina
Bölgä Gagauz kültür merkezi

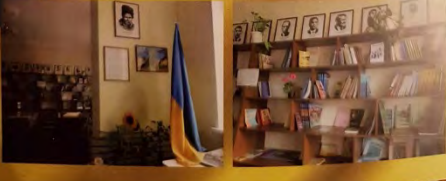
Одеська обласна рада
Комунальна Установа
«ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ГАГАУЗЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

Odesa bölgä toplumu
Komunal Kuruluşu
«BÖLGÄ GAGAUZ KÜLTÜR MERKEZİ»

*"O, oolum, sana nasaat brakêrim bân:
Karşı gelirsän üürenmiş insan,
Onnara yaklaş, utanma sän,
Kazan bilgi hep onnardan!"*

Mahmud Kaşgari

Mahmud Kaşgaridän kalmaa nasaat bu günnar da gagauzlara deyni aktual.
Neçin ki, sade bilgi açer insanın gözünü.
Onun için Kültür merkezin bir ii payını tuter biblioteka.
Burada var nicä ayırmaa, kendi istediinä görä, bulmaa kıyat.
Oturup okımaa. Et yoksayı zamanın oturma – al kıyadi evä okımaa.

Burada var nicä tanışmaa
gagauzların evelki zamanın evdeki
tedarıklarınnan.

Gagauzların yaşamasında Peşkirlär
kaplardılar bir önemli er. Herbir
çeşidin vardı kendi kullanması.

Halk ruibaları hem ayak kablari.

Neredä gördünüz, ani gagauzlar
düünära çarına gitsinnär çotrasız?

"En paali, bu dünnedä, en büyük
kısmet, açan adam sever kendi
işini!" Bu lafların doorulunu gösterer
tablo – renkli iplikän dikili.

Siretmää ne gözäl külmnär, palalar
dokuyarmışlar, deyni evin içindä
raatlık hem uygunnuk olsun.

Toprak çölmekleri kullanarmışlar süt
için dâ, su için dâ, laana için dâ, piilir
için dâ...

Україна
Комунальна Установа
«ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ГАГАУЗЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

Вул. Гагаріна, 1, село Виноградівка,
Болградський район,
Одеська область, 68733
тел./факс.: (04846) 36-0-98.

Офіційний сайт:
www.gagauzcentr.in.ua
E-mail: gagauzcentr@gmail.com
код ЄДРПОУ 39750837

Бизим adresimiz:
Gagarina sokaa, 1
k. Vinogradovka, Bolgrad dolayı,
Odesa bölgesi, 68733

Gagauz Merkezi Tanıtım Kitapçığı (Kurçu Köyü)

2. İkinci olarak Gagauzca eğitimi ile ilgili bir başka problem de bazı Gagauz ailelerin, çocuklarının gördüğü Gagauzca eğitimini gereksiz görmesidir. Bu yüzden Kurçu köyündeki yaklaşık 40 aile çocuklarını hemen 5-6 km uzaklıktaki Bolgrad ilçesindeki okullara göndermektedir. Açıkçası aileler

Gagauzca'yı çocuklarına bir külfet olarak görmektedir⁴. Bu tür aileler, Gagauzcanın çocuklarına öğretilmesinde pragmatik bir tarafın olmadığını düşünmektedirler. Bunun yerine daha farklı uğraşların konulmasını istemektedirler.

3. Yine Gagauzca eğitimin belli bir disiplin kazandırılması için öncelikle nitelikli kitaplara ve Gagauzca öğretmenlerine ihtiyaç vardır. Bu manada Gagauzca öğretiminde devamlılığı sağlayacak kalitede Gagauzca öğretmenleri hazırlanmalıdır. Benim de görev yaptığım Kiev Milli Taras Şevçenko Üniversitesi Filoloji Enstitüsü Türkoloji Bölümü bünyesinde Gagauzca grubu alınmak istenmektedir. Lisans seviyesinde yürütülecek bu bölümün dersleri için Gagauzca ders materyalleri de hazırlanmalıdır. Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Türkçe eğitim setlerine benzer ve Avrupa Dil Pörföyü'nü dikkate alan çağdaş ve açık anlaşılır, sesli ve yazılı Gagauzca eğitim materyalleri de oluşturulmalıdır. Bu eğitim seti Gagauzca'yı hiç bilmeyen birine, bir yabancıya Gagauzca'yı temelden öğretebilecek nitelikte olmalıdır. Buna paralel olarak Gagauzca öğretmenlerinin yetiştirilmesi ve bunların istihdamının sağlanması desteklenmelidir.

Aleksandrovka (Satılık Hacı) Köyü Okulu (Foto: Bülent Hünenli)

Ukrayna Gagauzları dikkate alınarak hazırlanan bu rapor, 15-20 Ekim 2015 tarihleri arasında yaptığım saha çalışmasının bir özeti niteliğinde olup tarafımda gözlemlenen ve değerlendirilen konuları ve problemleri içermektedir. Saygılarımla...

Kaynakça

Hakan Aydemir (2005), "Gagauzcada Kıpçakça Etkisi Üzerine", *Studia Turcologica Cracoviensia* 10, Krakow, s.27-47.

Mustafa Argunşah-Hülya Argunşah (2007), *Gagauz Yazıları*, Türk Ocakları Kayseri Şubesi Yayınları, Kayseri.

<http://2001.ukrcensus.gov.ua/eng/results/general/nationality/> (erişim: 10.01.2016)

⁴ Bu bilgi Ukrayna Gagauzlar Birliği Başkanı Sayın Vasili G. Kelioglu tarafından verilmiştir.

Diğer Fotolar:

Kurçu Köyü'nde Her Yıl Yapılan Bahar Güreş Müsabakalarından (Foto: Bülent Hünenli)

Aleksandrovka (Satılık Hacı) Köyü Okullar Arası Güreş Müsabakasından (Foto:Bülent Hünenli)